

UROCZYSTE OTWARCIE ULICY ORAZ ODSŁONIĘCIE POMNIKA-ŁAWECZKI DR. INŻ. JAKUBA CHOJNACKIEGO

Abstrakt

W artykule przedstawiono relację z uroczystości jakie odbyły się w Płocku 18 września 2011 roku w 5. rocznicę śmierci długoletniego prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego – dr. inż. Jakuba Chojnackiego

Słowa kluczowe: Jakub Chojnacki, ulica i ławeczka w Płocku, TNP

W dniu 18 września 2011r. miało miejsce w Płocku uroczyste otwarcie ulicy oraz odsłonięcie pomnika-ławeczki dr inż. Jakuba Chojnackiego, wybitnego płocczanina, regionalisty, inicjatora wykonania brązowej kopii romańskich drzwi płockich, wieloletniego prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą, na początku której ks. proboszcz prałat Marek Zawadzki powitał przybyłych na tę uroczystość. Mszę świętą celebrowało trzech księży; ks. prof. Ryszard Knapieński – celebrans oraz ks. kanonik mgr Ryszard Dybiński, ks. dr Marek Zawadzki – proboszcz katedry oraz misjonarz z Peru ks. Radosław Zawadzki – koncelebrans. Kazanie w uroczystość św. Stanisława Kostki kończącą tydzień poświęcony wychowaniu oraz z okazji otwarcia nowej ulicy w Płocku i odsłonięcia pomnika-ławeczki dra Jakuba Chojnackiego wygłosił ks. kanonik Ryszard Dybiński, który powiedział m.in.: „... za chwilę będziemy uczestniczyć w otwarciu nowej ulicy i odsłonięciu przy niej pomnika dra Jakuba Chojnackiego, długoletniego prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego. Usłyszmy wiele słów o jego życiu i dokonaniach w wielu dziedzinach życia. Jako długoletni wikariusz i proboszcz fary płockiej, na terenie której mieszkał Pan Jakub, miałem okazję dosyć często się z nim spotykać. Mam więc pewną mądrość o Nim, która chciałbym się podzielić szczególnie w tym aspekcie o którym rozważaliśmy w pierwszej części mojej wypowiedzi. Dosyć częstym słowem, które wypowiedział było – „non omnis moriar” – nie wszystko umiera. Słowa zaś są wyrazem naszych myśli, naszego wnętrza. Ta rzeczywistość non omnis moriar jakoś mocno w nim mieszkała. Ilustracją tego niech będzie kilka obrazów z Jego życia.

Ile razy spotykaliśmy się na pogrzebach prezes nigdy nie pozostawał poza kościołem, ale zawsze do niego wchodził, siadał na pierwszej ławce, często wygłaszał piękne słowo, które z reguły kończył non omnis moriar.

W poprzednim systemie politycznym nie była pochwalana obecność księdza, zwłaszcza w sutannie, w Towarzystwie Naukowym i urzędzie. Pan Jakub nie bał się księdza w sutannie. Jego mieszkanie na Zduńskiej było zawsze otwarte dla księdza tak na kolędzie jak i poza nią. Jak tylko sięgam pamięcią, w Wielką Sobotę siadał na początku naszego kościoła i długo przebywał przed Grobem Pańskim. Kaznodzieja pogrzebowy ks. prof. Michał Grzybowski mówił też o ostatniej postudze kapłańskiej jaką świadczył umierającemu. Chwalimy się Drzwiami Płockimi. A to on je odnalazł, odkrył i nie mogąc odzyskać oryginału, dzięki jego wielkiemu wysiłkowi mamy w katedrze piękną ich kopię. Co więcej zorganizował nie tylko ich zainstalowanie, ale i uroczyste poświęcenie przez Prymasa Polski Kardynała Józefa Glempa z udziałem delegacji rządowej pod przewodnictwem prof. Antoniego Rajkiewicza – Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Jemu również zawdzięczamy ulicę Arcybiskupa Nowowiejskiego. Oto kilka obrazów świadczących, że kościół, religia, kapłani, chrześcijańska tradycja była mu bliska.

W uroczystościach otwarcia ulicy oraz odsłonięcia pomnika-ławeczki dr. inż. Jakuba Chojnackiego, wzięły udział poczty sztandarowe Miasta Płocka, „Małachowianki”, Zespołu „Dzieci Płocka”, Płockiego Uniwersytetu Ludowego, porporzec Płockiej Drużyny Kuszniczej

Poczet sztabarowy Miasta Płocka i pozostałe poczyty w drodze do miejsca, gdzie nastąpi otwarcie nowej ulicy oraz odsłonięcie pomnika-taweczki

Tych wszystkich, którzy chcieliby więcej wiedzieć o stanie ducha Pana Jakuba, odsyłam do Pana Boga, który wszystko o nim wie i zna najskrytsze zakamarki jego wnętrza...".

Nabożeństwo zostało uświetnione przez przybyłe do katedry poczyty sztabarowe: Miasta Płocka, „Małachowianki”, Zespołu „Dzieci Płocka” pod kierownictwem Andrzeja Milke, Bractwa Kurkowego, Płockiego Uniwersytetu Ludowego, Płockiej Drużyny Kuszniczej (proporzec), oraz chór „Małachowianki” „Minstrel” pod dyr. Sławomira Gałczyńskiego.

W katedrze, po zakończeniu mszy – syn Marek Chojnacki podziękował księżom celebran-

som oraz wszystkim uczestnikom mszy świętej w intencji śp. Jakuba Chojnackiego. Dalsze uroczystości odbyły się obok siedziby Towarzystwa Naukowego Płockiego, od której rozpoczyna się urokliwa uliczka, nazwana imieniem dr. inż. Jakuba Chojnackiego, której oficjalne otwarcie nastąpiło po zakończeniu mszy świętej w katedrze. Symboliczne przecięcie wstęgi w barwach miasta nastąpiło przez Andrzeja Nowakowskiego Prezydenta Miasta Płocka, prof. Zbigniewa Kruszewskiego prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego, Rektora Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica i Marka Chojnackiego. Następnie ks. kanonik Marek Zawadzki poświęcił ulicę, po czym Prezydent Andrzej Nowakowski, po powitaniu rodziny zmarłego, przybyłych gości oraz mieszkańców Płocka powiedział: *„Non omnis moriar, prezes Jakub Chojnacki wierzył, że warto dobrze przeżyć życie, wierzył, że warto je przeżyć z pasją, poświęcając je pracy na rzecz najbliższych, na rzecz Płocka, na rzecz Mazowsza, na rzecz nauki. Non omnis moriar. Dzisiaj stojąc tutaj jesteśmy tego najlepszym przykładem. Prezes Jakub Chojnacki nie tylko pozostanie w naszych sercach, nie tylko pozostanie w naszej pamięci, to właśnie tutaj, w sercu miasta, pozostanie jego ulica, jego symboliczny pomnik. Warto żyć z pasją, warto poświęcić swoje życie pracy, warto poświęcić swoje życie najbliższej Ojczyźnie. Non omnis moriar.”*

Uroczysty moment przecięcia wstęgi w barwach miasta przez Prezydenta Miasta Płocka Andrzeja Nowakowskiego w towarzystwie prof. Zbigniewa Kruszewskiego – prezesa TNP i Marka Chojnackiego – syna Jakuba Chojnackiego – otwierający nową ulicę nazwaną imieniem dr. inż. Jakuba Chojnackiego

Po otwarciu i poświęceniu ulicy uczestnicy uroczystości wraz z pocztami sztandarowymi, młodzieżą w kolorowych strojach i bractwem kurkowym przeszli w kierunku Wisły, gdzie na skwerze tuż za siedzibą Towarzystwa Naukowego nastąpiło uroczyste odstonięcie pomnika-ławeczki Jakuba Chojnackiego.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że pomysł pomnika-ławeczki zrodził się na początku roku 2009 podczas opracowywania przez Andrzeja J. Papierowskiego i Jerzego Stefańskiego tekstów do książki „Bene Meritus Jakub Chojnacki (1922–2006)”. Zamysł utrwalenia prezesa w takiej formie rzeźbiarskiej spodobał się także znanemu artyście – plastykowi Eugeniuszowi Szlągowskiemu, który wykonał projekt plastyczny, zamieszczony następnie w wymienionej pozycji. Powstał społeczny zespół ds. uhonorowania prezesa, na czele którego stanął prof. Antoni Rajkiewicz z Warszawy, który ponad 30 lat prowadził w TNP seminarium doktoranckie. Propozycja utrwalenia dla potomnych wybitnego płoczanina w formie pomnika-ławeczki nie znalazła uznania u panującej wówczas władzy w Ratuszu. Dopiero drugi wniosek z dnia 20 czerwca 2011r. skierowany do Przewodniczącej Rady Miasta Płocka Elżbiety Gapińskiej i Prezydenta Andrzeja Nowakowskiego spotkało się z przychylnym oddźwiękiem władz.

Zaszczyt odstonięcia pomnika-ławeczki spotkał; prof. Henryka Samsonowicza Honorowego Członka TNP, prezesa Konrada Jaskóły oraz pomysłodawcę idei ławeczki dra Jerzego Stefańskiego członka TNP. Po odstonięciu, prof. Henryk Samsonowicz wygłosił krótkie przemówienie – laudację:

Szanowni Państwo,

Zebrałiśmy się tu by oddać hołd pamięci Jakuba Chojnackiego, wielkiego patrioty, wybitnego działacza społecznego, znakomitego organizatora życia naukowego i kulturalnego. Zapisał się On złotymi zgłoskami w dziejach Płocka, Mazowsza, Polski, a także w dziejach powszechnej kultury chrześcijańskiej Europy. Jego działania upamiętniały wkład tego miasta i tej ziemi do skarbnicy wiedzy o wielkiej przeszłości naszego kraju, o dokonaniach ludzi tu żyjących. Był Jakub działaczem, który potrafił ukazać swoją „matkę” i „wielką” Ojczyznę – Mazowsze i Polskę – na tle Wspólnoty Europejskiej, ukazać więzi łączące Wschód z Zachodem i nasze w nich miejsce. Potrafił także zaszczerpić przekonanie wśród swych współobywateli w nieprzemijających wartościach wnoszonych przez nich do skarbcza kultury powszechnej.

Św. Augustyn pisał „memoria est vis magna” – pamięć jest wielką siłą – bez której nie istnieje żadna, większa czy mniejsza wspólnota ludzka. Jakub Chojnacki, prezes Płockiego Towarzystwa

Przewodnicząca Rady Miasta Elżbieta Gapińska i Prezydent Miasta Płocka Andrzej Nowakowski po złożeniu kwiatów na pomniku-ławeczce dr. inż. Jakuba Chojnackiego

Naukowego budował naszą wspólną pamięć, dzięki której lepiej i godniej możemy dziś razem żyć i pracować. Zostanie on w naszej wdzięcznej i trwałej pamięci, za co chcemy mu złożyć gorące podziękowania wraz z zapewnieniem wierności jego ideom”.

Po przemówieniu prof. Henryka Samsonowicza, prowadzący uroczystość Andrzej Milke przypomniał, iż „tu, w tym zakątku na wzgórzu tumskim, prezesa Chojnackiego można było często spotkać, patrzył tak jak pisał poeta Broniewski, na „królewskie lasy”. Dziś też będzie patrzył na królewskie lasy, będzie pozdrawiał nowe poko-

Autor pomnika-ławeczki Jakuba Chojnackiego artysta-rzeźbiarz Marek Zalewski z Ciechanowa i jego dzieło

W siedzibie TNP Marek Chojnacki i Elżbieta z Chojnackich Formańska przekazali Bibliotece im. Zielińskich TNP księgozbiór Jakuba Chojnackiego, liczący 1368 woluminów

lenie płoczan jaki i witał i żegnał turystów, którzy do księżącego grodu przybędą”.

Na dalszą część uroczystości wszyscy zaproszeni przeszli do reprezentacyjnej sali TNP im. Aleksandra Macieszy, gdzie prezes prof. Zbigniew Kruszewski powitał obecnych gości słowami:

„Witam Państwa bardzo serdecznie, szczególnie jest mi miło, że mogę powitać rodzinę naszego drogiego prezesa pana dr. inż. Jakuba Chojnackiego oraz na początku chciałbym bardzo podziękować za wkład pracy, za zaangażowanie, za zebranie środków pieniężnych i za zorganizowanie tego wszystkiego, co związane z ulicą i odsłonięciem ławeczki. Sądzę, że jest to ważne wydarzenie dla nas mieszkańców Płocka, że możemy upamiętnić, tak jak to już pan profesor Samsonowicz powiedział, Mazowszanina, osobę, która tutaj wrosła, która łączyła Wschód z Zachodem, a więc wypełniała tę misję, która jest od wieków. Proszę Państwa, żebyśmy wszyscy zapamiętali ten dzień tę chwilę, żebyście Państwo pamiętali o Towarzystwie Naukowym Płockim, które powstało w 1820 r. i że prezes miał, sądzą że dla Niego to był wielki zaszczyt i honor przewodzić temu Towarzystwu przez 34 lata. Objął fotel prezesa w 1968 r. zwolnił fotel prezesa w 2002 r. Ale członkowie Towarzystwa nadali Mu jeszcze god-

ność Honorowego Prezesa Towarzystwa Naukowego i z tym tytułem był już do końca. Wiele tutaj w tym gmachu jest wspomnień o Panu Prezesie, czego w zasadzie tu się nie dotknie to jednak to piętno prezesa gdzieś jest i ten duch tutaj prezesa Chojnackiego cały czas nam towarzyszy. Żebyśmy nie zapomnieli jego działań, pamięci o nim. Życzę państwu wszystkiego, wszystkiego dobrego!”.

Po tym bardzo ciepłym przemówieniu prof. Zbigniewa Kruszewskiego, głos zabrał Marek Chojnacki, wiceprezes Towarzystwa „Małachowiaków”, który przypomniał, że akurat dziś mija 5. rocznica zejścia Jakuba Chojnackiego ale zaznaczył, że nie mówi tego, żeby się martwić ale dlatego, żeby się cieszyć, że żył. Zresztą tego typu osobowość odchodząc nie odchodzą – pozostają pośród nas, czego najlepszym dowodem jest dzisiejsza uroczystość, obecność państwa. Następnie podziękował inicjatorowi idei pomnika-ławeczki panu mec. dr. Jerzemu Stefańskiemu i Społecznemu Komitetowi w osobach: prof. Antoniego Rajkiewicza, prof. Zbigniewa Kruszewskiego, ks. prof. Wojciecha Góralskiego, prof. Henryka Samsonowicza, prof. Andrzeja Bukowskiego, Macieja Górzyńskiego, Jacka Kaczyńskiego, doc. dr. Wiesława Końskiego, Włodzimierza Serafimowicza, Andrzeja Milke, Hen-

ryka Lamparskiego, dr. Mariana Sołtysiaka, Tadeusza Zarembę, Tadeusza Zombirta.

Marek Chojnacki podziękował również wszystkim osobom i organizacjom za darowizny na rzecz ławeczki, za współpracę i życzliwość. Wymienił takie firmy jak: PERN, Polimex, Mega-Sped, Petro-Remont i wiele innych z Warszawy i Torunia. Za przykład społecznego poparcia podał darczyńców – parlamentarzystów w osobach pani minister Julii Pitera i senatora Eryka Smulewicza. Na ręce Prezydenta Płocka Andrzeja Nowakowskiego złożył serdeczne podziękowania za sprawne i życzliwe podejście Urzędu Miasta na wszystkich szczeblach do tego szlachetnego projektu.

W siedzibie TNP Marek Chojnacki i Elżbieta z Chojnackich-Formańska przekazali Bibliotece im. Zielińskich TNP księgozbiór Jakuba Chojnackiego, liczący 1368 woluminów. Sympatycznym akcentem spotkania było odczytanie przez Mariannę Wilka okolicznościowego wiersza pt. „Na uroczyste odsłonięcie ławeczki Jakuba Chojnackiego”, w którym zgrabnie potączył trzech wybit-

nych płocczan; Jakuba Chojnackiego, Wacława Milke i Bolesława Krzywoustego.

Podczas spotkania w Sali TNP, Marek Chojnacki przedstawił obecnym twórcę rzeźby pomnika-ławeczki artystę – rzeźbiarza Marka Zalewskiego z Ciechanowa, który jest autorem ponad trzydziestu realizacji rzeźbiarskich w Polsce i Niemczech, w tym czterech pomników papieża Jana Pawła II.

Kończąc relację z uroczystości, jakich byliśmy świadkami w dniu 18 września 2011r., pragnę przytoczyć krótką wypowiedź Marka Chojnackiego, jakiej udzielił redaktorowi „Tygodnika Płockiego” – „*Od chwili śmierci ojca taki plan gdzieś krążył po głowie. W pięć lat później udało się go zrealizować dzięki przychylności władz miasta, przyjaciół, osób pamiętających, co robił i kim był Jakub Chojnacki. Wszystkim tym osobom jestem wdzięczny. Mam nadzieję, że płocczanie polubią to miejsce, tak jak somo jak mój ojciec i będą chcieli tu przychodzić.*”

Jerzy Stefański

DR. CHOJNACKI HAS A STREET NAMED AFTER HIM AND A COMMEMORATIVE BENCH IS CEREMONIALLY UNVEILED

Summary

On the 18th of September 2011, a street in Płock was named after Dr. Jakub Chojnacki - an eminent resident of the city, the President of the Płock Scientific Society for 34 years and an untiring scholar of the history of the city. A commemorative bench dedicated to Dr. Chojnacki was unveiled on the same day.

The celebrations, which were presided over by Mr Andrzej Milke, began with a Mass in Płock Cathedral, and then the charming little street named after Dr. Chojnacki was officially opened. The ribbon was cut by the President of Płock Andrzej Nowakowski, President of the Płock Scientific Society Zbigniew Kruszewski and Mr Marek Chojnacki. After the opening, the President of Płock said: "Passion, just like work and dedicating your life to your little homeland, all make life worth living. Non omnis moriar".

After the street had been opened and blessed, participants of the ceremony proceeded towards the River Vistula, where the bench commemorating Dr. Chojnacki by the well-known Ciechanów sculptor Marek Zalewski was unveiled in a square just behind the seat of the Scientific Society. The bench was unveiled by honorary member of the Płock Scientific Society Professor Henryk Samsonowicz, the President of Polimex Management Board Konrad Jaskóła and Dr. Jerzy Stefański, who had put forward the idea for the bench. After the unveiling, Professor Samsonowicz said: "Jakub Chojnacki, the President of the Płock Scientific Society, was an activist, who was able to present both his 'little' and 'great' homelands - Mazovia and Poland - against the background of the European community, to reveal the links between East and West and our place within this framework. He was also able to convince his compatriots that their contribution to universal culture was timeless. He was a builder of our collective memory that lets us live and work together in a better and more dignified way. We will always remember him and remain grateful to him as well as faithful to his ideas".

The final part of the celebrations took part at the seat of the Society where Mr Marek Chojnacki and Mrs Elżbieta Formańska (née Chojnacka) donated Dr. Chojnacki's library of 1,368 volumes to the Zieliński Library of the Płock Scientific Society.